

Inštitut za zgodovino
delavskega gibanja
KNJIŽNICA

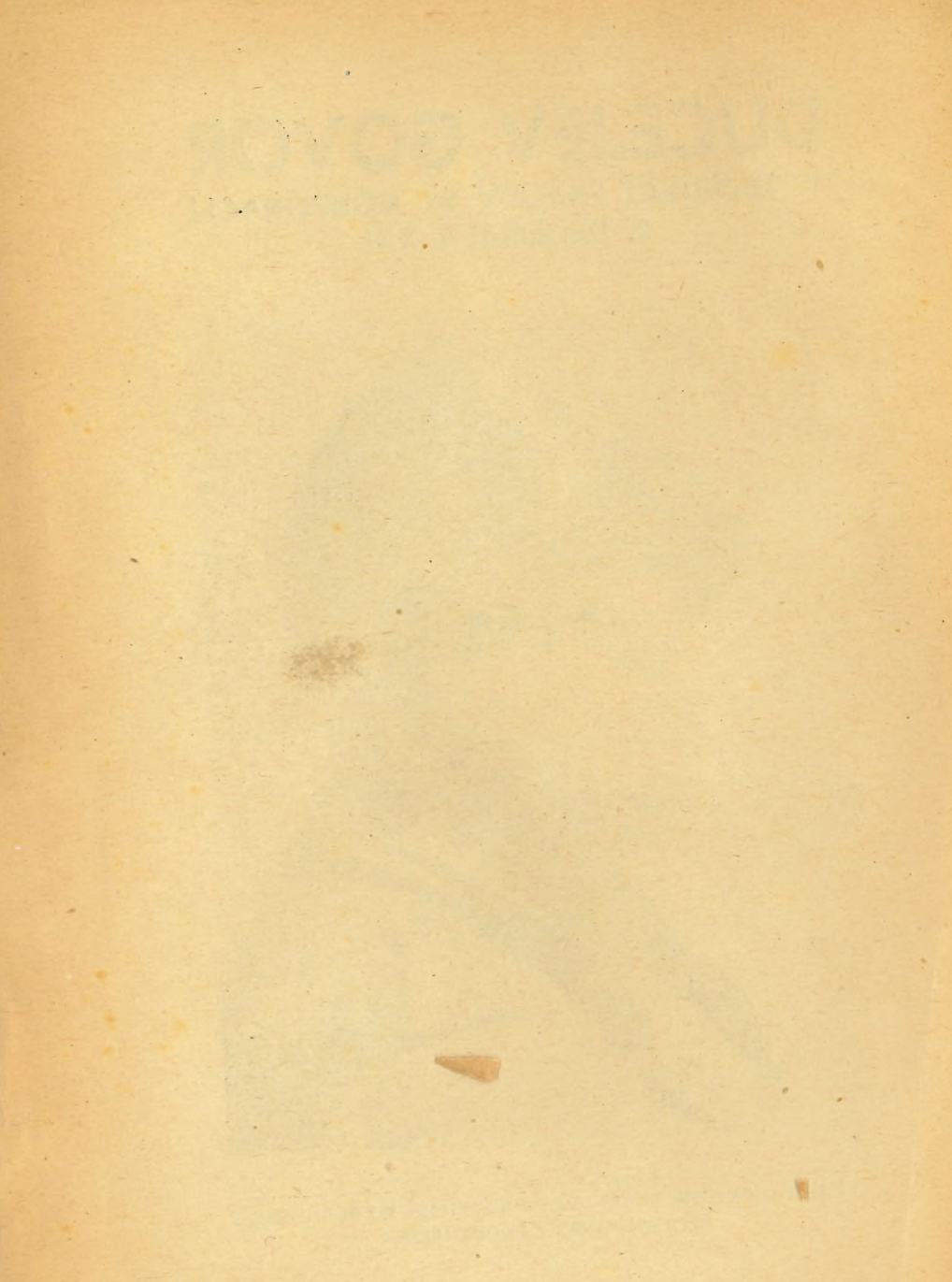
2619

ICEJEV GOVOR

V ZBORNICI FAŠIJEV IN KORPORACIJ
2. DECEMBRA XXI

FEDERAZIONE DEI FASCI DI COMBATTIMENTO DI LUBIANA
UFFICIO STAMPA E PROPAGANDA

DUCEJEV GOVOR
V ZBORNICI FAŠIJEV IN KORPORACIJ
2. DECEMBRA XXI

D 5819

4381 .III .25

D 2619

29. III. 1964 / 14934

Duce je govoril 2. decembra XXI na plenarnem zborovanju zakonodajnih komisij Zbornice fašijev in korporacij. Vsi narodni svetniki so bili oblečeni v fašistično uniformo. Tribuna za senatorje je bila nabito polna. Ko se je zborovanje otvorilo, je predsednik Dino Grandi poročal o dovoljenih dopustih tistim svetnikom, ki so jih bili zaprosili. Ob 11. je vstopil v dvorano Duce, pozdravljen s toplimi vzkliki. Tajnik PNF je odredil pozdrav Duceju in ob ponovnem vzklikanju je Duce začel govoriti. Duce, ki je imel pred seboj samo nekoliko zapiskov, je govoril takole:

Dobro veste, tovariši, kako zoprno mi je govoriti tudi v časih, ki se običajno imenujejo mirni ali normalni časi. To zavisi od mojega prepričanja, ki je tako, da se človek na sto primerov v petinsedemdesetih kesa, da je govoril, in samo v petindvajsetih primerih, da je molčal. V drugi vrsti je moje prepričanje, da je v vojnem času, ko govori s svojim mogočnim glasom top, bolje, če se manj govori. V vsakem primeru je treba govoriti o zaključkih in le redko o tem, kar bo v bodoče. To moje prepričanje je še ojačeno spričo te vojne, ki je sedaj zavzela obseg, ki ga laliko imenujemo kozmičnega. Tako je univerzalen, da vojna vedno prehitava besede, vojna, ki se je ogromno razširila po svetovnem prostoru ter se tako seveda tudi v razmerju podaljšala časovno.

V zadovoljstvo mi je, da me italijanski narod ni zahteval prevečkrat na govorniški oder, kajti italijanski narod, ki je gotovo eden izmed najinteligentnejših na svetu, če ne najinteligentnejši, nima potrebe po preveč propagandističnih čenčah, zlasti po propagandi, ki ne bi bila izredno inteligentna. Vendar po osemnajstih mesecih molka smo sedaj stopili v 30. mesec vojne. Imam bežen vtis, da si dober del italijanskega naroda zopet želi čuti moj glas.

Velikansko delo Režima

Moj današnji govor tedaj ne bo govor, temveč bolj politično-vojaško poročilo, bolj vojaško kakor politično. To bo govor podatkov, številčk in dejstev, z drugimi besedami, obračun za prvih trideset mesecev vojne. To ni govor, ki sem si ga obetal imeti ob dvajseti obletnici. Na drugi strani se je dvajsetletnica proslavila na najboljši izmed načinov, ko je za vse, tudi za pozabljivce in ljudi slabega spomina obnovila vse, kar je režim napravil v teku dvajsetih let udejstvovanja. To je ogromno delo, ki bo zapustilo neuničljive sledove za vse veke v italijanski zgodovini.

Dvajsetletnico smo praznovali z znamenito amnestijo, ki je odprla vrata zaporov okrog petdeset tisoč ljudem in ki je osvobodila konfinacije tudi tako zvane politične kaznjence, kar je vsekakor dokaz sile režima. Končno smo jo praznovali z vsem kompleksom socialnih ukrepov, ki bi v drugačnih časih dvignili val visokega navdušenja, kajti v tem pogledu smo mi dejansko pred vsemi drugimi državami brez izjeme.

Glavni dogodki teh osemnajstih mesecev, ki so potekli od 1. junija 1941 do danes, so sledeči: vojna proti Rusiji, vojna intervencija Japonske, izkrcanje angloameričanov v severni Afriki.

Ruski militarizem

Vojna sila Rusije zame ni pomenila presenečenja, razen če se omejim na stališče, ki bi ga imenoval kvalitativnega. Leta 1933. ali 1934. je italijanski glavni stan prejel od ruskega glavnega stana povabilo, naj bi poslal komisijo, da bi prisostvovala manevrom rdeče armade, ki so bili v okolici Moskve. Porabil sem to priliko, da sem poslal komisijo, ki ji je načeloval general Francesco Saverio Grazioli, mož neoporečne poklicne izšolanosti in ostrega opazovalnega duha. Ko se je vrnil, mi je podal zelo podrobno poročilo, ki sem ga prečital z največjo pozornostjo in ki me je prepričalo, da se na vzhodu dogaja nekaj novega in da je bila rdeča vojska sedaj nekaj povsem drugega, nego tiste čete, pobrane na

slepo, ki so se dale leta 1920. pod varšavskimi zidovi premagati od nič manj na slepo zbranih poljskih in francoskih čet.

Kako leto pozneje mi je kinematografski prikaz, ki sem si ga dal ponovno predvajati počasneje, da bi ga mogel bolje proučiti, prikaz neke boljševiške parade na kremelskem trgu v Moskvi prepričal, da se je na vzhodu končno izoblikovala mogočna, čisto militaristična država, ki se je odpovedala mednarodni revoluciji s pomočjo poedinih nacionalnih revolucij, temveč je hotela razširiti revolucijo po kontinentu in po vsem svetu s pomočjo svojih bajonetov. Bilo je tedaj po mojem mnenju potrebno, da si Os zagotovi hrbet, in moje globoko prepričanje je, da je bila ta doba izbrana z jasno razsodnostjo. Če bi se bila stvar še nekoliko zavlekla, bi se bili dogodki lahko čisto drugače razvili.

Mi smo tako objektivni, da priznamo, da se je ruski vojak bojeval dobro, toda boljše se je bojeval nemški vojak, ki je potolkel ruskega. Treba je priznati, da sta mogli samo vojski, kakor sta nemška in italijanski CSIR (italijanski ekspedicijski zbor v Rusiji), ki se imenuje danes ARMIR (italijanska vojska v Rusiji), biti kos preizkušnji zime, kateri ni bilo primere v dobi 140 let.

Danes je Rusija izgubila svoja najrodovitnejša ozemlja, najbogatejša na surovinah, izgubila je osemdeset do devetdeset milijonov prebivalcev. Pridobitev tega ozemlja nam omogoča gledati v bodočnost s stališča surovin in s stališča prehrane z večjim zaupanjem. Lahko zatrdim, da je bila anglo-ameriška pomoč Rusiji do tega trenutka zelo neznatna. Simptomatično je, da Rusi niso nikoli želeli, da bi po njihovih tleh teptal ameriški ali angleški vojak. Mislím, da tu ni treba preiskovati skrivnosti tako zvane ruske slovanske, orientalske ali kakršne si bodi psihologije. Ni niti najmanjšega dvoma, da se bo v tej orjaški igri, ki mora ustvariti Novo Evropo in ustaliti meje med Evropo in Azijo, odločilna in končno veljavna zmaga nasmejala orožju Osi.

Naša zaveznica Japonska

Če je kak človek na svetu, ki je satansko hotel vojno, tedaj je ta človek predsednik Zedinjenih držav Amerike.

Izzivanja, ki nam jih je metal, ukrepi, ki jih je povzel proti nam, delo njegove propagande, vse to dokazuje, da ta človek, ki je dal svečano obljubo ameriškim materam, da njihovi sinovi ne bodo nikoli šli umirat preko meja Zedinjenih držav — ta človek je namenoma hotel vojno. Seveda Japonska ni mogla čakati, da bi Zedinjene države prve začele streljati. To bi bilo viteštvo starih časov, ki morda nikoli ni obstojalo, in tako je Japonska storila prav, da ni čakala zadnjega trenutka, temveč je prizadela oholim Američanom oni strašni poraz, ki danes Američane same sili k dnevu žalosti in molku. Tako je vstop Japonske v vojno na strani trojnega pakta absolutno jamstvo za zmago, kajti Japonska je nedosegljiva in nepremagljiva.

Ves angleški položaj na Daljnem vzhodu se je zrušil, kakor hišica iz kart. Zgodil se je nenavaden slučaj v zgodovini, da je Japonska v malo mesecih iz siromašne države, kakor smo mi, postala če ne prva po bogastvu med državami sveta, pa gotovo ena prvih. Moramo priznati, da je to pravično in da je to nagrada za njene vrline. Tako se je Japonska obogatela na surovinah, za katere so osiromašili naši neprijatelji, in ne mine dan, da bi ameriški ponos ni bil zadet, ne bil zdrobljen.

Kje so danes ameriški preroki, ki so mislili na likvidacijo Japonske v treh tednih ali kvečjemu v treh mesecih? Očividno niso vedeli ničesar o vojaški sili Japonske in razen tega o njenem moralnem ustroju, zaradi katerega v tej deželi Cesar ni le avtoriteta, ampak digniteta božanstva in katerega vojaki, padli v boju, postanejo bogovi. Je v resnici težko premagati narod, ki ima v sebi moralne rezerve take vrste.

Anglo-amerikansko neslavno izkrcanje v Severni Afriki

Tretji dogodek: izkrcanje Angloameričanov v Severni Afriki, ali »tragicomedija pričakovanja«.

V resnici v življenju ni vedno prednost videti preko griča; toda tudi to se je dalo lahko predvidevati. Informacij ni nedostajalo. Tiho soglasje med ameriški oficirji v civilu in

francoskimi oficirji v uniformi je bilo očitno. Vsi v Franciji so bili pristaši čakanja, to je vsi so stali in morda še stoje in morda bolj ko prej pri oknu. Izkrnanje ni bilo nič slavnega, ker se je izvršilo po sokrivdi napadencev. Nikoli nisem polagal prevelike važnosti na častne besede, na prepogoste častne besede, ki so bile izmenjane. **Naposled pa, ko so stvari došle do svojega epiloga z izkrnanjem dne 8. novembra, sem obvestil Berlin, da je neizogiben in potreben takojšen ukrep, zasedba vse Francije s Korziko vred.**

Führer in jaz sva hotela še enkrat verjeti tej tolikokrat dani častni besedi, namreč častni besedi admirala, ki je poveljeval brodogju v Toulonu. Hotela sva verjeti. V izvestnem trenutku pa so bili dokazi, da se misli na pobeg brodogja in na združenje z britanskim brodogjem, ki se je pač dvakrat približalo med Baleari in med Sardinijo, tako očitni, da tudi v tem primeru ni bilo izgubljeni niti minute časa. Treba je bilo zasesti Toulon in odstraniti nevarnost. To se je tudi napravilo.

Anglosaška propaganda olepšuje z neresničnimi podrobnostmi to epizodo. Nič junaškega ni bilo na francoski strani, kajti mrtva so našeli dva, ranjencev pa sedemnajst. Razorožitev vojnih odredov ter letalstva se je izvršila v popolnem redu, lahko se reče ob popolni moralni neudeleženi vsega francoskega naroda.

Divjaško bombardiranje naših mest

Vzporedno z obnovitvijo ofenzive na fronti pri Alameinu — bila je to edina zmaga, ki jo je doslej Velika Britanija lahko zabeležila — so se začela bombardiranja italijanskih mest. Glede tega bombardiranja bom sedaj dal točne številke (zanje odgovarjata podtajnik za notranje zadeve za točnost števila padlih, minister javnih del za točnost pretrpljene škode). Nava-jam te številke, da dokažem, da so bile nekatere vesti, ki so se širile, pretirane, in da dokažem, da so Angleži predvsem bombardirali civilne četrti naših mest.

V Milanu je popolnoma porušeni trideset hiš, težko poškodovanih štiri sto enajst, lahko poškodovanih tisoč devet

sto tri in sedemdeset, skupno zadetih hiš dva tisoč štiri sto štirinajst.

V Turinu je popolnoma porušenih hiš sto ena in šestdeset, težko poškodovanih osem sto štiri in sedemdeset, lahko poškodovanih dva tisoč sto pet in devetdeset, vseh zadetih hiš tri tisoč dve sto trideset.

V Savoni je popolnoma porušenih šest hiš, težko poškodovanih štiri in štirideset, lahko poškodovanih devet sto sedemdeset, skupaj zadetih hiš tisoč dvajset.

V Genovi je popolnoma razrušenih hiš sto sedem in osemdeset v središču mesta in dve sto tri v celi občini, težko poškodovanih v središču tisoč šest, v celi občini tisoč devet in štirideset, lahko poškodovanih štiri tisoč pet sto devet in šestdeset v središču in štiri tisoč osem sto devet in šestdeset v celi občini, vsega pet tisoč sedem sto dva in sedemdeset hiš v središču in šest tisoč sto ena in dvajset v celi občini. Odločili smo se, da ostanejo popolnoma porušene hiše v takem stanju do konca vojne. Druge bolj ali manj težko poškodovane bodo obnovljene in popravljene.

Celotno število mrtvih in ranjenih med civilnim prebivalstvom zaradi letalskih napadov in obstreljevanja z morja po sovražniku od začetka vojne do 30. novembra 1942-XXI. znaša tisoč osem sto šest in osemdeset mrtvih in tri tisoč tri sto dva in trideset ranjenih, od katerih odpade osem sto osem in trideset mrtvih in devet sto štiri in devetdeset ranjenih na razdobje od 23. oktobra do danes. V teh osem sto osem in trideset mrtvih so zapopadeni tudi oni iz tako zване Galerije delle Grazie v Genovi.

Spoštovanje resnice

To vam dokazuje še enkrat, da mi spoštujemo resnico.

Mi prepuščamo Američanom in Angležem čaščenje laži. Imam pravico zahtevati, da naj nobeden Italijan, pravim nobeden Italijan ne dvomi niti najmanj o tem, da je vse, kar pravijo naša uradna poročila, popolna resnica. Mi smo edina država v vojni, ki objavlja poimenske spiske svojih izgub.

To delamo iz dveh razlogov: da dokažemo, da so to izgube — niti ena več, niti ena manj — in da rešimo iz nepoznanja sinove Italije, ki umirajo v boju.

Padlih vseh italijanskih Oboroženih sil je v prvih tridesetih mesecih vojne štirideset tisoč dve sto devetnajst, od katerih odpada na vojsko šest in trideset tisoč šest sto devetnajst, na mornarico dva tisoč sto osem in šestdeset, na letalstvo tisoč štiri sto dva in dvajset.

Ranjencev je: v vojski osemdeset tisoč sedem sto pet in štirideset, v mornarici tri tisoč pet sto devet in devetdeset, v letalstvu tisoč šest sto dvajset.

Ujetnikov je dve sto dva in trideset tisoč sedem sto osem in sedemdeset. Od teh jih odpade na vojsko dve sto petnajst tisoč pet sto dvanajst, na mornarico dvanajst tisoč dve sto štiri in osemdeset, na letalstvo pet tisoč devet sto dva in osemdeset.

Pogrešancev je skupno sedem in trideset tisoč sedem sto trinajst, od teh pet in dvajset tisoč devet sto tri in dvajset v vojski, deset tisoč tri sto devetdeset v mornarici in dva tisoč dve sto pri letalstvu. Kadar govorimo o pogrešancih, koleba naše čustvovanje med strahom in nado. Po preteku izvestnega časa se bodo morali smatrati ti pogrešanci kot padli.

Mornarica in letalstvo uničujeta nasprotnikovo ladjevje

V teku istega časovnega razdobja po podatkih statističnega operativnega urada Supermarine znaša sovražno trgovinsko brodovje, ki ga je potopila Kr. mornarica, sto sedem in šestdeset enot v skupni tonaži enega milijona dve sto petnajst tisoč osem sto ena in dvajset ton. Sovražno vojno ladjevje, ki ga je potopila Kr. mornarica, znaša do sto štirideset enot s skupno tri sto tri in trideset tisoč devet sto osem in šestdesetimi tonami. Sovražnik je potopil sto dva in šestdeset naših vojnih ladij v skupnem iznosu dve sto sedem in dvajset tisoč sto dva in osemdeset ton. To vse smo javili v naših uradnih poročilih.

Ta govor moramo vzeti zares. Že dlje časa nimam več utvar in morda jih nisem imel nikoli glede civilizacije angleškega naroda.

Ako slečete Angležu obleko, v kateri pijejo čaj ob petih popoldne, boste našli starega prarodnega britanskega barbara s kožo, poslikano z raznimi barvami, barbara, ki so ga ukrotile resnično silne legije Cezarjeve in Klavdijeve. Petdeset pokolenj ni bilo dovolj, da bi se v globini izpremenil notranji ustroj naroda. Med tem časom je bila ta prarodna usedlina šele prevlečena s hinavskim firnežem v njihovih rokah, to je s svetim pismom stare in nove zaveze.

Zdaj se ne sme več govoriti o notranji in zunanji fronti. Je samo ena fronta, ki ima razne odseke in po dobrem vojaškem pravilu mora imeti tudi odsek notranje fronte svojo porazvrstitev v globino. Leta 1938. pred petimi leti sem dejal: Ne čakajte dvanajste ure. Razpršite se po naših lepih poljanah. Pa bi kdo dejal, da se meni dogaja včasih kakor onim pesnikom, ki jih bolj citirajo kakor čitajo, ki jih bolj poslušajo, kakor ubogajo. Treba je zmanjšati množice v mestih, predvsem odposlati ženske in otroke. Treba je organizirati končnoveljavno ali vsaj na pol končnoveljavno razljudenje. Vsi oni, ki si lahko uredijo življenje, daleč od mestnih in industrijskih središč, so dolžni, da to store.

Izpraznitev mest in protiletalska obramba

Nato je treba organizirati večerne izhode, tako da bodo ponoči ostali v mestih samo borci, to je oni, ki imajo državljansko in marolno dolžnost, da tam ostanejo. Tako bo lažje zgraditi v dovoljni meri zaklonišča, bolj utrjena od današnjih, za katere smo potrošili na sto in sto milijonov, a ki bi, če bi bila zadeta v polno, ne mogla vzdržati bomb največjih kalibrov.

To je, recimo, šibki del obrambe proti poletom. Je pa tudi močni del, ki ne bo nikoli dovolj izpopolnjen. Vesel sem, da vam lahko naznanim, da nam bo dala Nemčija mogočen prispevek v topništvu, zaradi česar bo naše topništvo obenem z nemškim priredilo sovražnim letalom sprejem, ki ga zaslužio.

Toda namen tega Churchillovega govora je, napraviti vtis na italijanski narod. Pravilo je naslednje: Mi smo trdo in hlabro pleme, toda ti Italijani, tako občutljivi, bodo morda imeli sposobnost za potreben odpor? Jaz odgovarjam — **Da! Dokler nimam nasprotnega dokaza, odbijam na najodločnejši način misel, da je italijanski narod manj prekaljen, kakor angleški ali ruski. Če bi bilo to res, bi se morali dokončno odpovedati svojim nadam, da postanemo velik narod. Rim je bil zmagovit po Zami, toda velik je postal po Kanah. Ne rečem, da se v naših žilah pretaka vsa ona kri, ki je tekla po žilah starih Rimljanov, gotovo pa je, da smo mi narod, po katerega žilah se pretaka večji del krvi, ki je tekla po žilah starih Rimljanov. In bomo to dokazali. Torej bomo vzdržali. To nam nalagajo dolžnost, čast in dostojanstvo.**

Sedaj vam bom prečital odstavek, ki se tiče mene:

»En mož in samo en mož je privedel italijanski narod do te točke.«

V resnici bi moral biti danes nekoliko ponosen, da me priznajo kot nasprotnika britanskega imperija in da sem v tem boju privedel s seboj italijanski narod. Churchill nadaljuje v svojem govoru:

»On ni imel nikake potrebe, da stopi v vojno, ker ga nihče ni hotel napasti.«

Tako tedaj! Ali jaz bi rad vedel, je-li britanski premier kdaj vprašal angleški narod, da bi zvedel, ali hoče vojno, ali je noče. In ali bi imel pogum vprašati danes angleški narod, da bi izvedel, ali hoče, da se vojna podaljša do neskončnosti? Kajti taka je demokracija: odreče v najvažnejših trenutkih. Takrat se več ne vpraša suverenega naroda, takrat se več ne govori o volitvah in o glasovanju. Narod se uvrsti v čete in mora poslušati.

»Poskusili smo, kar se je dalo, da bi ga primorali, da vztraja v nevtralnosti in da uživa mir in blagostanje — izredna darila v razburkanem svetu.«

Ako bi bili ostali nevtralni, ne glede na nečastnost, bi bili danes v najgroznejši bedi, ker je jasno, da bi nam nobena od obeh strank ne prihitela na pomoč.

»Toda Mussolini ne bo mogel vzdržati skušnjave, da ne bi zahrbtno zabodel poražene Francije in Anglije, o kateri je mislil, da zanjo ni več nade.«

Splošen polom Francije

Zdaj bo treba govoriti nekoliko o tem znamenitem »sunku z bodalom«. Vstop Italije v vojno je bil predviden za 5. junij. To je bil moj dan, ki sem ga sam določil in nemški glavni stan nas je prosil iz tehničnih razlogov, o katerih danes ni treba govoriti, naj odložim vstop v vojno do 10. junija.

Nihče ni mislil, da bo konec vojne v Franciji tako nagel. Najmanj od vseh pa menda ravno Churchill, ki je nekoliko mesecev poprej občudoval v Parizu mimohod francoske vojske, 14. junija, in je vzklikal tej vojski kot najmogočnejši in najsijajnejši na svetu. Toda polom je bil splošen. In z druge strani, ko smo mi napadli, so bile francoske planinske brigade nedotaknjene, skoro nedotaknjeno letalstvo predvsem nedotaknjene mornarice. To je zelo važno v vojni, ki se mora razvijati v Sredozemlju, in zato **dopuščamo en trenutek zaradi polemike, da smo mi zadali Franciji ta sunek. Ta ni bil en sam spričo sto sunkov z bodali, ki jih je Francija zadala v hrbet Italije v tolikih stoletjih zgodovine, odkar so bili Galci potolčeni pri Talamoni do Mentane.**

Churchill nadaljuje:

»Njegove (Mussolinijeve) blazne sanje o cezarski slavi, njegovo poželenje po osvojitvah in po plenu, in brezprimerna surovost njegovega trinoštva so ga dovedle do tega sramotnega in usodnega dejanja. Zaman sem ga opominjal. Ni hotel razpravljati, brez odmeva je ostal modri poziv ameriškega predsednika v tem kamnitem srcu.«

Zdaj pravi v kamnitem srcu, če bi bil pa poslušal poziv ameriškega predsednika, bi bil dejal v svoji notranjosti: Ta mož ima srce iz mavca.

»Njegova hijenska čud je prešla vsako mejo dostojnosti in zdravega smisla.«

Pravijo, da je ta gospod potomec vojvodske družine in da ima mnogo sinje krvi v svojih žilah. V mojih žilah pa se pretaka čista in zdrava kri kovača. In v tem trenutku se čutim neskončno bolj gospoda, kakor ta človek, iz katerega ust, smrdečih po alkoholu in tobaku, prihajajo tako nečedne nizkotonosti.

»Njegov imperij je šel po vodi.«

Zadnja beseda še ni bila izrečena. Jaz vem, da ni niti enega Italijana, ki bi ne hotel zopet preživeti spomladi l. 1936.

»Smrtni boj stiska v kleščah nesrečno italijansko zemljo. Kaj lahko Italijani napravijo proti temu? Kratek sprehod z dovoljenjem Nemcev vzdolž obale, bežen poset Korzike, krvavo borbo proti junaškim domoljubom Jugoslavije, sijaj neminljive sramote Grčije, ruševine v Genovi, Torinu in Milanu.«

Vrednost italijanskega vojaka

Zdaj ne sme biti dovoljeno nikomur in torej najmanj pa britanskemu premieru, da količkaj podvomi o vrlinah in junaštvu italijanskih vojakov. Nemški tovariši so prvi, ki to potrjujejo. Poljuben italijanski vojak na kopnem, na morju in v zraku pod dobrim vodstvom in dobro oborožen se s svojim pogumom, s svojo odpornostjo proti nevšečnostim, s svojo inteligenco, ne boji primere z najboljšimi vojaki sveta.

»En moč in režim, ki ga je on ustvaril, sta povzročila nepregledne nesreče delavnemu, nadarjenemu in nekoč srečnemu italijanskemu narodu.«

Italijanski narod ni bil nikoli srečen. Italijanski narod je veliki neznani narod. Nihče ga ne pozna. O njem so navajali površne in lahkotne črte, toda njegovo globoko narodno bistvo, ki je preživelo največje žaloigre, je neznano temu občinstvu, ki prihaja z vodiči in opazi v našem življenju samo najočitnejše poteze. To je narod, ki ni imel nikoli dovolj kruha in vsakokrat, kadar smo poskušali napraviti si nekoliko prostora na svetu, smo vedno naleteli na zagrajena pota. Zagrajena pota ne samo fašistični Italiji, marveč tudi čisti in enostavni Italiji, bodisi tudi Italiji Rudinija, Giovannija, Giolittija in Orlanda. Nočejo obstojati Italije, Italije, ki goji sen veličine: hočejo, da bi bil italijanski narod ljubezniv, zabaven in postrežljiv. To je sen, ki ga goji anglosaški duh.

Na koncu pravi ta gospod, da je »svet angleškega jezika do prihoda Mussolinija imel velike simpatije za italijanski narod«. To je ostudna laž. Kdo je prvi uvedel v zakonodajo plemenske razločke? Bila je to predemokratična zvezdnata republika, bile so to Zedinjene države, ki so ustvarile razlikovanje med Evropo in Italijani, in kakor bi tega ne bilo dovolj še med Italijani in Italijani. Tako da so morali biti izključeni

od priseljevanja celo Ligurci, tista rasa, ki je tisoč let pred Kristom dala kulturo vsemu evropskemu jugozapadu. Zato bi bil Kolumb odklonjen, obdržali bi ga v karanteni, ako bi se danes izkrcal v Ameriki.

Do zmage in preko nje

Churchill zaključuje:

»Kako dolgo bo trajalo vse to?«

Odgovarjam na najslovesnejši in odločnejši način: Trajalo bo do zmage in preko nje.

Angleški zgodovinar Carlyle piše:

»Dejstvo je, da vse ono, kar delamo naša vlada in mi in o čemer govorimo, ni nič drugega kakor tkanine laži, hinavstva in praznih formalnosti. Nobeno pleme od Adama dalje ni bilo oblečeno v tako umazane cunjje laži, kakor naše. Toda mi jih nosimo okoli s ponosom in s prevzetnostjo, kakor svečeniško obleko, ali kraljev plašč. Anglež ne sme nikoli govoriti resnice, to je splošno mnenje. Že dve sto dvajset let živi Anglija od laži vsake vrste, od glave do nog je zavita v tradicionalno hinavščino, kakor v valove Oceana.«

In pesnik Byron je 16. aprila 1820, preden je umrl v Misolunghiju — se mi zdi zaradi malarije — pisal v Benetke svojemu prijatelju Morreyu:

»Angleži so najsramotnejše pleme pod nebom. Hobhouse je odpotoval v Neapelj in tudi jaz bi bil odšel tja za en teden, če bi ne vedel, kako veliko število Angležev se mudi tam. Rajši jih vidim iz izvestne razdalje in samo kak izredni izbruh Vezuva bi me dovedel do tega, da bi lahko prenašal njihovo navzočnost. Zunaj pekla ne poznam drugega bivališča, kjer bi mogel ostati skupaj z njim. Upam, da nikomur ne bo prišlo na misel, da bi me nekega dne prisilil vrniti se v Anglijo. Prepričan sem, da moje kosti ne bi imele miru v angleški zemlji, da se moj pepel ne bi mogel zmešati s prstjo one dežele. Tudi če bi postopali tako nizkotno, da bi prenesli moje truplo v ono zemljo, bi njeni črvi ne imeli mojega trupla, če bi se temu lahko izognil.«

Tako sodijo Angleži sami o sebi, kadar so izven svoje države. In res zadostuje samo odpreti in prelistati zvezke britanske zgodovine in zadnjih treh stoletjih, da se najde najpopolnejša zbirka hijen v človeški podobi. Če je kje dežela, ki zasluži slične pridevke, če je kje dežela, ki je izpustila z

verige hijene po vseh kotih zemlje, da pijejo kri celih pokolenj, da se okoriščajo z vsemi bogastvi, da nakradejo vse zlato, je ta dežela Anglija. Ali so Italijani morda pozabili nizkotnost admirala Horacija Nelsona, ki je dal obesiti na jamboru glavnega jadra svoje »Minerve« napolitanskega admirala Caracciolo, potem ko ga je poprej še izdal? Ali so morda pozabili, da sta bila brata Bandiera ustreljena, ker je angleška vlada, ki je cenzurirala Mazzinijeva pisma, sporočila burbonski vladi, da so se ti vrli domoljubi izkrcali na ozemlju Kalabrije? Ali so pozabili, da je Anglija leta 1859. (v zvezi s svojo pomočjo v dobi italijanskega risorgimenta) grozila z bombardiranjem Genovi, ako bi Piemont obenem s Francijo napovedal Avstriji vojno?

Sovraštvo do neprijatelja

Gospodje, ne vodi se vojna brez sovraštva do neprijatelja. Ne vodi se vojna, ne da sovražimo neprijatelja od jutra do večera ter vse ure dneva in noči, brez širjenja tega sovraštva in ne da bi to sovraštvo postalo notranje bistvo nas samih. Treba se je enkrat za vselej iznebiti vseh napačnih občutljivosti. Imamo proti sebi suroveže, barbare. Rim, ki je bil tudi usmiljen po zmagi, je bil neusmiljen, kadar je šlo za obstoj rimskega naroda. Zato je treba reagirati z največjo odločnostjo proti vsem namenom, ki bi hoteli oslabiliti našega duha ter napraviti napačno podobo italijanskega naroda, češ da je slednji zmožen samo nežnih stvari. Če je kje kak narod, ki je bil zelo trd v stoletjih od zgodnjega srednjega veka (na žalost smo bili zelo trdi med seboj), je to italijanski narod. In šele po padcu slavne firentinske republike (toda tudi takrat je že bila neka »peta kolona« pod poveljstvom Malateste Baglionea) se začenja razdobje nebojevitosti Italijanov, razen v Piemontu. Od takrat se je med arkadio, baleti in petjem razširila po svetu običajna rečenica, da se mora Italija baviti samo s čopiči, dleti in godali.

Povedal vam bo stvar, ki vas bo iznenadila. Nekaj gorostasnega, morda celo krivoverskega. Rečem vam, jaz bi rajši imel v Italiji manj kipov, manj slik v muzejih in več zastav, uplenjenih sovražniku. Italijanski narod današnjice je občudo-

vanja vreden v vseh slojih, od aristokracije do malega človeka. Ne more se več zahtevati od italijanskega naroda. Ne morejo se zahtevati navdušene manifestacije v stalnem zaporedju. V resnici bi hotel poznati oni narod, ki lahko v tej vojni manifestira vzdržema. Navdušenje je liričen moment življenja posameznika, liričen moment pa je nujno zelo redek v življenju naroda. Ako bi poznal človeka, ki bi bil navdušen od jutra do večera ter v vsem svojem dejanju in nehanju, bi začel dvomiti nad njegovo pametjo.

Italijanska vztrajnost je nezlomljiva

Italijanski narod dela, je discipliniran ter ni nikoli izvršil kake sabotaže. Nikoli ni bilo niti najmanjšega znaka za demonstracije proti vojni. Samo neka ženska, ki je ne imenujem, ker ne zasluži tega, ker bi se ji morda dalo preveč časti (saj se je našel človek, ki je uničil svetišče Diane Efeške, da bi bil ovekovečen v zgodovini), samo neka ženska v Genovi pravim, je kričala, da hoče mir. Jaz mislim, da ta njena želja ni vsebovala ničesar nečloveškega. Kasneje se je ugotovilo, da je imela na prstih obilico prstanov, zato se lahko misli, da je pripadala onemu sloju, ki so jih v časih Ciompov v Firenci imenovali »tolste ljudi«.

Toda vse italijanske žene so čudovite. Lahko se reče, polne reda in meščanskih vrlin. So v resnici velika neizčrpna zaloga življenjske in moralne sile naroda. Disciplina tega naroda ne more biti načeta od onih, ki jim mi pravimo »nosilci bacilov«. V narodu, ki ima šest in štirideset milijonov duš, so razni temperamenti. So vsi odtenki moralnih možnosti. So tudi taki, ki imajo kočljiv, zamotan in bolan živčni sistem. Je razumljivo, da spadajo v kategorijo črnogledov, ki si obvezujejo glavo ne samo, preden so si jo razbili, marveč še preden nastopi daljna grožnja, da jim jo kdo razbije. Ti ljudje so navsezadnje neškodljivi. Verujejo vse in pozabljajo vse.

Imamo brošuro z naslovom »Dokumenti človeške beda-stoče« in v njej so zbrani vsi glasovi, ki prihajajo do vas in do mene. Ali se ne spominjate n. pr. pred žetvijo »tedna ju-

nakov«? Ves teden bi italijanski narod ne smel jesti kruha in bi moral doprinašati to žrtev v slavo junaštva naših vojakov. V izvestnem trenutku pa se je pojavil glas, da je treba sprejeti, nekateri so dejali dve sto, drugi šest sto, en milijon ali dva milijona Nemcev, evakuiranih iz bombardiranih mest (skoraj bi se reklo, da je to narobe svet).

Nazadnje sem oni večer, ko sem odredil izkrcanje na Korziki, podvzel običajni upravni ukrep, ter sem zaprl telefone. Takoj se je raznesel glas: Tisti gospod, ki mu je v tem trenutku čast govoriti pred vami, je umrl pod nožem nespretnega operaterja, ki bi kasneje gotovo dejal, da je operacija odlično uspela, če tudi bi bil bolnik drugačnega mnenja.

Za vse daje jasen odgovor italijanski narod, od katerega ne smemo zahtevati onega, kar že sam daje iz proste volje, to je svojo disciplino, svoje razumevanje in svojega duha požrtvovalnosti.

Italijanski narod si je popolnoma svest te vojne. To ni samo potrebna vojna, marveč je vojna, ki jo proglašam za posvečeno in kateri se nismo mogli na noben način ogniti. Naš položaj nam nalaga vedno tole izbiro: ali gremo z enimi, kadar se noče rešiti vprašanje naših celinskih meja, ali z drugimi, kadar se hoče rešiti vprašanje naših pomorskih meja. Velik narod, kakor je italijanski, ne more oklevati in mi smo ponosni, da sodelujemo v tej orjaški borbi, ki je določena, da izpremeni svet v zemljepisnem, političnem in duhovnem pogledu.

Napovedi za bodočnost ne ljubim. V ostalem je govorjenje o mirovnih namenih brez pomena. Pustimo to besedičenje našim neprijateljem. Lahko samo omenimo, da oni varčujejo s točkami: od štirinajstih točk imamo samo še štiri. To je že nekaj. Toda zadnje izkustvo nas mora poučiti.

Mislím, da jih je malo med nami, ki niso šli gledat Wilsona, ki je prispel v Evropo. Zdelo se je, da prihaja Mesija. Imenovali so ga celo za rimskega meščana. Potem je ta mož odšel v Ameriko. Ni hotel več sodelovati v onem Društvu narodov, ki ga je sam ustanovil. Ni hotel več maševati v onih svetiščih, ki jih je sam zgradil, in to je bila morda najbolj inteligentna poteza njegovega življenja. Končno se je nekega dne izvedelo, da je bil sprejet v okrevalno kliniko za živčne bolezni. To je puritanski izraz, da ne rečemo, kakor navadno pravimo preprosti ljudje v norišnico.

Bojevat se

Tudi cilji v tem razširjevanju vojne, cilji teritorialnega in političnega značaja, so izgubili nekoliko na svoji važnosti. Sedaj gre za večne vrednote. Gre za biti ali ne biti. Danes je v resnici v teku silovita borba med dvema svetovoma. Nikoli ni zgodovina človeštva videla sličnega prizora, kakor je ta, v katerem smo mi med velikimi soudeleženci.

Naloga trenutka je edino tale: bojevat se! Bojevat se, skupno z našimi zavezniki, bojevat se ramo ob rami z Nemčijo. Tovarištvo med nami in Nemci postaja vsak dan globlje, postaja način skupnega življenja. Smo dovolj sorodni in dovolj različni, da se razumemo, da se vzajemno spoštujemo, da zlijemo v eno vse naše sile, ko je stvar enotna. Ne smejo se več delati razlike, saj jih tudi naši sovražniki ne delajo. Oni hočejo uničiti fašizem in pod to besedo razumejo vse gibanje evropske mladine, razumejo narodni socializem, razumejo naš Fašizem, razumejo falangizem, razumejo države in narode, ki so se osvobodili ideologij »nesmrtnih« načel.

Nihče si ne dela utvare o tem, kaj bi bila »Pax Britannica«. »Pax Britannica« bi bila s sto pomnoženi Versailles. Britanci se vojskujejo z enim samim namenom. Hočejo potlačiti svet v položaj, v kakršnem je danes Indija. Hočejo, da vse človeštvo dela, da bi dalo sto let mirnega življenja Britancem. Hočejo svet sužnjev, da zajamčijo angleškemu narodu njegovih pet vsakodnevnih prebav.

Pokorimo se Mrtvim

Zdaj, tovariši, se je treba bojevat za žive, treba se je bojevat za bodočnost, toda tudi za mrtve. Treba se je bojevat, da bi žrtev naših mrtvih ne bila zaman. Da bi ne bila zaman žrtev onih, ki so padli v skvadrih, onih, ki so padli v etiopski vojni, v španski vojni in v sedanji vojni. Štiri in trideset tisoč fašistov, med katerimi je tisoč pet sto starešin! Oni, ti mrtvi, nam zapovedujejo z ukazujočim glasom, boriti se vse do zmage. Mi se pokorimo!»

INŠTITUT ZA NOVEJŠO ZGODOVINO

D

2619

321.64(042)

200014934

COBISS